C/2025/5144

28.10.2025 г.

**Становище на Европейския икономически и социален комитет**

# Поглед към бъдещето на отношенията между ЕС и Обединеното кралство: преглед на СТС през 2026 г. от гледната точка на гражданското общество

**(становище по собствена инициатива)**

(C/2025/5144)

Докладчик: **Tanja BUZEK**

Съдокладчик: **Peter BYRNE**

| | |
|---|---|
| Съветници | Elena CRASTA (на докладчика)<br>Jonathan PEEL (на съдокладчика) |
| Решение на Пленарната асамблея | 23.1.2025 г. |
| Правно основание | Член 52, параграф 2 от Правилника за дейността |
| Компетентна секция | „Външни отношения“ |
| Приемане от секцията | 12.6.2025 г. |
| Приемане на пленарна сесия | 16.7.2025 г. |
| Пленарна сесия № | 598 |
| Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“) | 147/0/2 |

## 1. Заключения и препоръки

1.1. **Специалните взаимоотношения на ЕС с Обединеното кралство** не могат да се сравняват с отношенията с който и да е друг търговски и политически партньор. Съществува единомислие със споделени интереси, ценности и гледища, определено от геополитическата близост като търговски партньори, а също и от силни връзки с гражданското общество. Често се забравя, че във всички големи европейски организации, представляващи предприятия, профсъюзи, потребители и социални, младежки или екологични интереси, все още членуват субекти от Обединеното кралство.

1.2. **Налице е голямо желание за задълбочаване и надграждане на това партньорство между ЕС и Обединеното кралство** най-малкото поради новите геополитически императиви. Прегледът на Споразумението за търговия и сътрудничество (СТС) през 2026 г., в съчетание с политическото „рестартиране“ след срещата на високо равнище между ЕС и Обединеното кралство през, май има потенциала да отбележи значима стъпка в развитието на отношенията след Брексит. Целта трябва да бъде стабилно, предвидимо и основаващо се на сътрудничество партньорство, независимо от преобладаващите политически мнозинства.

1.3. От срещата на върха между ЕС и Обединеното кралство и прегледа на СТС сега **трябва да последват осезаеми подобрения и възможности за всички**. Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) приветства новите възможности, произтичащи от срещата на високо равнище, по-специално за динамично сближаване на правилата и стандартите, сигурност и предвидимост в областта на търговията и рибарството и за повторно присъединяване към „Еразъм+“ и перспективата за създаване в бъдеще на схема за младежки опит. Настоящото становище следва да послужи като компас за институционалните участници от ЕС и Обединеното кралство при разработването на съвместната пътна карта за бъдещата работна програма.

1.4. **Вътрешните консултативни групи (ВКГ) на ЕС и Обединеното кралство следва да участват в прегледа и бъдещия работен процес**, тъй като са съществено важен източник на принос и от двете страни. Страните по търговско споразумение са съсредоточени върху изпълнението му, а ние като гражданско общество живеем с него всеки ден в ролята ни на ръководители на предприятия, работници, потребители или граждани. Освен това ЕИСК призовава успоредно със срещата на лидерите да се проведе специална среща на високо равнище за социален диалог между ЕС и Обединеното кралство, за да се включат социалните партньори в обсъжданията.

1.5. **Засиленото регулаторно сътрудничество в областта на нетарифните бариери** предоставя най-голямата възможност за подобряване на двустранните търговски отношения. Колкото по-сближени са двете регулаторни системи, толкова по-малко конфликти ще се появяват, като това ще донесе значителни ползи за всички. Поради предвидените по-обширни търговски предимства приветстваме преговорите по споразумение между ЕС и Обединеното кралство в областта на санитарните и фитосанитарните въпроси и подчертаваме колко е важно спазването на принципа на предпазливостта като основна ценност на ЕС. Правоприлагането в областта на правата на потребителите следва да бъде част от програмата за сътрудничество и да дава възможност на органите за надзор на пазара да защитават заедно потребителите; специално създадено звено за оценка на различията следва да наблюдава различията в сътрудничество със заинтересованите страни, а в споделен портал между ЕС и Обединеното кралство би могъл да се предоставя достъп до актуализирана регулаторна информация и по-ясни насоки, по-специално за МСП и в двете юрисдикции.

1.6. **Постигането на напредък по въпросите на взаимното признаване** би намалило проверките по границите и би подобрило двустранните търговски потоци, което на свой ред е полезно за растежа и създаването на работни места. Засилен набор от споразумения следва да обхваща професионалните квалификации, стандартите за химикали и декларациите за оценяване на съответствието. Те намаляват търговските разходи и подкрепят тясното регулаторно сближаване. Двойните изисквания за преминаванията на границата следва да се рационализират във възможно най-голяма степен, за да се избегне евентуално увеличаване на задръстванията и да се сведат до минимум потенциалните смущения.

1.7. **Търговията с услуги предлага най-голям потенциал** за развиване на отношенията между ЕС и Обединеното кралство след Брексит. Колкото по-тясно са приведени в съответствие новите нормативни уредби за улесняване на трансграничните услуги, толкова по-голям е потенциалът за увеличаване на пазарния достъп. Призоваваме за предприемане на действия с цел преодоляване на предизвикателствата пред мобилността, по-специално за реформа на схемата на Обединеното кралство за поръчителство за виза с оглед повишаване на мобилността и лоялна конкуренция между доставчиците на услуги от ЕС и от Обединеното кралство. По време на бъдещите преговори в областта на мобилността трябва да се отстояват взаимни високи стандарти за правата на заетост и да се насърчава постигането на най-високо равнище.

1.8. **Отстояването на клаузите за запазване на равнището на защита и равнопоставени условия на конкуренция** трябва да остане ключов приоритет за страните. Осъществяваното от вътрешните консултативни групи наблюдение на съответствието трябва да продължи със същата сила. Следва да се провежда редовен диалог, размяна на мнения и сътрудничество относно подобрения в областта на правата на работниците и екологичните права, за да се отбележи напредък към постигането на тази цел в съчетание с ефективно правоприлагане. С цел укрепване на социалния диалог ЕИСК насърчава разглеждането на варианти за улесняване на участието на работници от Обединеното кралство в европейските работнически съвети (ЕРС).

1.9. **За действията в областта на климата и активната промишлена политика е необходимо по-тясно сближаване на нормативната уредба и политиките**. ЕИСК приветства факта, че схемите за търговия с емисии (СТЕ) на двете страни са свързани, и препоръчва в рамките на сътрудничеството да се дава възможност за извършване на необходимите инвестиции с цел подпомагане на прехода към чиста енергия и промишленост.

1.10. **За да може СТС да е ориентирано към бъдещето, в него трябва да се включи гледната точка на младите хора**, като постепенно се премахнат пречките пред използването на нови възможности. Брексит не бива да се превръща в нова „Берлинска стена“ за бъдещите поколения. Младите хора и от двете страни представиха силни аргументи за повторното присъединяване на Обединеното кралство към „Еразъм+“, програмата, която подпомага професионалното обучение и чиракуването. Чиракуването трябва да отговаря на критерии за добро качество с достойни условия и да може да се използва от всички млади хора и млади работници, а не само в определени сектори.

1.11. **Запазване на уникалния статут и търговски условия за Северна Ирландия**. ЕИСК подчертава първостепенната роля и постижение на Белфасткото споразумение от 1998 г. („Споразумението от Разпети петък“) за избягване на връщането към насилие. Комитетът приветства постигнатия напредък посредством Рамката от Уиндзор от 2023 г. и настоятелно призовава при прегледа основен въпрос да остане да не се допуска намаляване на правата за Северна Ирландия.

1.12. **Стремеж към амбициозен преглед отвъд обикновеното подготвително проучване**. ЕИСК призовава настоятелно страните да сключат всеобхватно взаимноизгодно споразумение или споразумения с акцент върху определяне на недовършените договорености в областите, посочени в приложенията към СТС. Във всяко допълнително споразумение или споразумения трябва да се съблюдава всеобщата архитектура на принципите на СТС и ангажиментите за равнопоставени условия на конкуренция, както и обхватът на наблюдението от страна на ВКГ.

## 2. Контекст на становището по собствена инициатива

2.1. СТС определя настоящата правна уредба за двустранните търговски отношения между ЕС и Обединеното кралство, като е предвиден уникален статут за Северна Ирландия. Въпреки Брексит Обединеното кралство остава потенциален партньор в различни области, включително околна среда, изменение на климата, младежки обмени, интереси на потребителите и външна сигурност и отбрана.

2.2. Уникалните взаимоотношения между ЕС и Обединеното кралство се определят и от традиционно силните връзки с гражданското общество. Благодарение на своя комитет за наблюдение „ЕС—Обединено кралство“ ЕИСК запази отношенията си с гражданското общество на Обединеното кралство след Брексит и положи усилия за изграждане на нови взаимоотношения, в основата на която стои последващата работа по нашите съответни становища. По силата на СТС бяха създадени два органа на гражданското общество в ЕС и в Обединеното кралство, а именно вътрешните консултативни групи, с цел наблюдение на изпълнението на споразумението.

2.3. В политическите насоки за периода 2024—2029 г. на председателката на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен се заявява ясен ангажимент за укрепване на отношенията с Обединеното кралство по въпроси от взаимен интерес, като енергетика, сигурност, устойчивост и контакти между хората. Насроченият за 2026 г. преглед на СТС (след петгодишен период), който се изисква съгласно правната уредба, е ограничен до оценка на изпълнението на съществуващите разпоредби, но не следва да бъдат налагани ограничения за подобряване на споразумението на фундаментално равнище. На първата по рода си среща на високо равнище между ЕС и Обединеното кралство, проведена на 19 май 2025 г., беше подчертан потенциалът за нова стратегическа рамка след изминалите трудни години.

2.4. С поглед към бъдещето основната цел на настоящото становище по собствена инициатива е да се открояят основните предизвикателства, пред които са изправени предприятията, работниците, потребителите и гражданите, и да се посочат областите, в които отношенията следва да се подобрят, като регулаторното сътрудничество между ЕС и Обединеното кралство. Становището следва да послужи и като компас за институционалните участници от ЕС и Обединеното кралство при разработването на съвместната пътна карта като последваща стъпка от срещата на високо равнище през май 2025 г.

## 3. **Търговски отношения между ЕС и Обединеното кралство след Брексит**

3.1. Търговските отношения между ЕС и Обединеното кралство запазват голямото си значение и за двете страни, тъй като това са вторите по големина в света търговски отношения. За придобиване на по-добра представа за пазарната близост Обединеното кралство все още търгува повече стоки и услуги с Германия, Нидерландия, Франция и Ирландия, отколкото със САЩ и Китай, взети заедно ([1]). Поради Брексит обаче се очаква интензитетът на търговията на Обединеното кралство с ЕС в митническия съюз да спадне с 15 % ([2]).

3.2. ЕС се възползва от интегрирания си единен пазар в съчетание с мрежа от преференциални търговски споразумения с различни държави, което предоставя достъп до привлекателен пазар от 448 милиона души. Обединеното кралство потърси нови търговски споразумения извън ЕС (Индия, Нова Зеландия) и се присъедини към Всеобхватното и прогресивно споразумение за Транстихоокеанско партньорство; въпреки това за ОК е трудно да постигне същия обем какъвто има в преференциалните споразумения на ЕС поради по-слабата привлекателност на пазар от 68 милиона души извън митническия съюз на ЕС. Вследствие на това възможностите за търговия с ЕС са по-положителни.

3.3. Световната търговия променя конфигурацията си спрямо геополитическите очертания и икономики като Китай и САЩ сменят търговските си модели и увеличават несигурността и предизвикателствата пред основания на правила ред. ЕС и Обединеното кралство трябва да се ориентират в тези промени и следва да признаят, че бяха по-силен търговски блок преди Брексит и че по-тясно сближаване в областта на търговията би било от полза и за двете страни.

3.4. СТС урежда настоящата търговия между ЕС и Обединеното кралство, при която се поддържа търговски обмен без тарифи и квоти, но и без предимствата на членството в ЕС. И двете страни внедряват инструменти, които променят начина, по който както стоките, така и хората се движат през границите, като се очаква значително оперативно и икономическо въздействие. Обединеното кралство въведе своя граничен целеви оперативен модел, който предвижда извършването на проверки на внасяните стоки въз основа на риска. ЕС подготви своята система за влизане/излизане (СВИ) за граждани на държави извън ЕС, а Обединеното кралство подготви своето равностойно електронно разрешително за пътуване (ETA).

3.5. Двойните изисквания за СВИ и ETA пораждат риск от увеличаване на задръстванията по ключовите железопътни и пристанищни гранични пропускателни пунктове между ЕС и Обединеното кралство. Освен това те отдалечават страните още повече от система с общи характеристики и добавят нови пречки пред взаимоотношенията.

3.6. Прегледът на СТС следва да бъде придружен от леснодостъпни анализи на разходите и ползите и за двете страни, като за тях най-добрият вариант е да се ангажират съвместно и да подкрепят политическите аргументи с разглеждане на ползата от поддържане на паралелен процес. По този начин отвъд преговорните гаранции ще се покаже каква би била пряката икономическа и дългосрочната гражданска полза и за двете страни.

([1]) https://www.gov.uk/government/statistics/trade-and-investment-core-statistics-book/trade-and-investment-core-statistics-book.

([2]) За повече информация вж. приложението към настоящото становище онлайн: https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/2025-05/Annex-to-REX-600-Opinion.pdf.

4. **Приспособяване на стратегическо партньорство**

4.1. Налице е голямо желание за приспособяване и рестартиране на двустранните отношения, по-специално с оглед на рационализиране на търговските отношения, постигане на амбициозен пакт за сигурност, изглаждане на настоящите проблеми във връзка с правата на гражданите и задействане на по-тясно сътрудничество в други области.

4.2. След изборите през 2024 г. Обединеното кралство призова за „рестартиране“ и прие съвместно с ЕС, че ще укрепва сътрудничеството в редица области, включително икономиката, енергетиката, сигурността и устойчивостта. Първата по рода си среща на високо равнище между ЕС и Обединеното кралство, проведена на 19 май в Лондон, отбелязва значителна стъпка в развитието на отношенията след Брексит и стъпка към ясна рамка за стратегическо сътрудничество. Това развитие заедно с прегледа на СТС през 2026 г. и новопоявяващите се геополитически потребности предоставят възможността за задълбочаване и надграждане на партньорството между ЕС и Обединеното кралство. Като се има предвид въздействието, което някои от бъдещите решения ще окажат върху сферата на труда, ЕИСК препоръчва успоредно със срещата на лидерите да бъде свикана специална среща на високо равнище за социален диалог между ЕС и Обединеното кралство, за да се гарантира участието на социалните партньори в разискванията.

4.3. Тъй като СТС позволява до голяма степен търговия без тарифи между ЕС и Обединеното кралство, засиленото сътрудничество в областта на нетарифните бариери предоставя най-голямата възможност за подобряване на двустранните търговски отношения. Като се преодоляват непосредствените сътресения от оттеглянето, има солидни доводи в полза на прагматичното повторно сближаване на интересите, които се коренят във взаимната икономическа полза и споделените геополитически приоритети. Въпреки че и двете страни твърдо отстояваха ключови принципи (суверенитет за Обединеното кралство, цялост на единния пазар за ЕС и запазване на цялостните равнопоставени условия на конкуренция), промените в съществуващото споразумение ще трябва да отразят подновения дух на сътрудничество.

4.4. СТС съдържа най-новаторските клаузи в областта на труда и околната среда, които ЕС е договарял някога в своите търговски споразумения: клаузите за запазване на равнището на защита и равнопоставени условия на конкуренция. В тази връзка ВКГ имат специален статут. ЕИСК призовава за отстояване на взаимни високи стандарти в областта на правата на работниците и екологичните права в Обединеното кралство и в ЕС и насърчава стимулирането на постигането на най-високо равнище чрез надграждане на тези клаузи. Колкото по-сближени са двете регулаторни системи, толкова по-малко конфликти ще се появяват, като това ще донесе значителни ползи за всички и ще намали риска от уреждане на спорове по съдебен ред съгласно СТС.

4.5. Едно актуализирано СТС би могло да предложи на всяка страна осезаеми политически ползи. За ЕС то запазва основополагащите правила на единния пазар и укрепва доверието във външната търговска политика на Съюза. За Обединеното кралство споразумението дава възможност за засилен пазарен достъп и по-малко търговски конфликти. И двете страни имат полза от по-голяма предвидимост, икономическа стабилност и подобрени способности за справяне с общи предизвикателства, било то в научните изследвания, сигурността или политиката в областта на климата. Отношенията и на двете страни с други значими търговски партньори като САЩ не трябва да подкопават основните принципи и стабилността на СТС.

4.6. Геополитическата среда се промени драстично след референдума за Брексит и сключването на Споразумението за оттегляне и СТС. Поради това се откроява съществения значение за всички наши граждани на оптималното сътрудничество между ЕС и Обединеното кралство и възможно най-голямата степен на сближаване.

4.7. Този преглед предлага възможност за зряло политическо уреждане на отношенията, така че да бъде призната стойността на градивната ангажираност, без да се изисква пълна политическа интеграция. В световна среда, обуславяна от икономическа несигурност, война на европейския континент и нарастващо геополитическо напрежение, едно преразгледано СТС би било сигнал, че Обединеното кралство и ЕС поддържат ангажимента си да работят заедно, когато интересите им съвпадат.

4.8. В прегледа на СТС трябва надлежно да се вземе под внимание мнението на организираното гражданско общество, тъй като ние сме тези, които отбелязват по места аспектите, в които СТС не е постигнало успех или се нуждае от подобрение. По-тясно включване на гражданското общество в рамките на този процес и извън него може да спомогне за оформяне на бъдещето на отношенията между ЕС и Обединеното кралство без политическо преекспониране. ЕИСК счита, че създадените по силата на СТС вътрешни консултативни групи са ключът за гарантиране, че интересите на работниците, предприятията и гражданското общество са представени по балансиран начин.

5. **Конкретни бележки**

*Търговия със стоки*

5.1. Предприятията трябва да са в състояние да се ориентират бързо в митническите проверки и без ненужна документация.

5.2. Тарифи и квоти: СТС дава възможност за търговия без тарифи и квоти между ЕС и Обединеното кралство, при условие че стоките отговарят на договорените правила за произход и други административни изисквания, които са въведени, тъй като Обединеното кралство вече не е част от вътрешния пазар на ЕС. В евентуалното преразгледано споразумение има първостепенна необходимост от намаляване на напрежението при прилагането на тези административни изисквания, при условие че е налице достатъчна степен на регулаторно сближаване от страна на Обединеното кралство, така че да се осъществява възможно най-безпроблемна търговия между ЕС и Обединеното кралство.

5.3. Нетарифни бариери: Въпреки отсъствието на тарифи нетарифните бариери (като митническите проверки) и регулаторните различия допринесоха за значителен спад в двустранните търговски потоци. Колкото повече се сближават регулаторните режими на Обединеното кралство и ЕС, толкова по-голям е потенциалът за значително намаляване на тези нетарифни бариери.

5.4. Оценки на съответствието: Липсата на взаимно признаване между двете системи усложнява допълнително декларациите за съответствие. Ако се постигне споразумение в тази област, ще бъде избегнато ненужното повторно изпитване на всички сертифицирани спрямо стандартите на ЕС продукти, които влизат на пазара на Обединеното кралство, като по този начин ще се намалят разходите за съответствие.

*Търговия с услуги*

5.5. Търговията с услуги предлага най-големия потенциал за развиване на отношенията между ЕС и Обединеното кралство след Брексит.

5.6. Пазарен достъп: СТС не предоставя същото равнище на достъп за услугите както за стоките. Загубата на права за упражняване на дейност в ЕИП въз основа на един лиценз засегна особено сектора на финансовите услуги, като се изисква нова нормативна уредба за улесняване на трансграничните услуги. И в тази област по-тясното привеждане в съответствие на нормативните уредби ще доведе до по-голям потенциал за увеличаване на пазарния достъп.

5.7. Електронна търговия: Съществуващите прагове за регистрация по ДДС в Обединеното кралство представляват нетарифна бариера, която затруднява МСП от ЕС да осъществяват продажби посредством електронна търговия директно към потребители в Обединеното кралство.

5.8. Професионални квалификации: Вече не съществува автоматично взаимно признаване, което създава препятствия за професионалистите, които искат да работят трансгранично между ЕС и Обединеното кралство. Този въпрос трябва да се реши приоритетно в евентуално преразгледаното споразумение.

5.9. Финансови услуги: С Меморандума за разбирателство от 2023 г. се създава рамка за структурирано регулаторно сътрудничество в областта на финансовите услуги, които понастоящем не са обхванати в приложното поле на СТС. Тази възможност за засилване на сътрудничеството не се използва пълноценно. Работата по сътрудничеството трябва да стане по-интензивна, по-специално в сектора на застраховането.

5.10. Мобилност на доставчиците на услуги: Настоящата схема на Обединеното кралство за поръчителство от работодатели за виза увеличава разходите на установените в Обединеното кралство субекти за наемане на доставчици на услуги по договор от ЕС. Настоятелно призоваваме за реформа с цел по-голяма мобилност и лоялна конкуренция между доставчиците от ЕС и от Обединеното кралство.

5.11. Транспортни услуги: Въпреки че оперативното въздействие на новите инструменти за управление на границите може да варира според видовете транспорт, граничните пропускателни пунктове и морските пристанища между ЕС и Обединеното кралство са особено уязвими на струпвания на пътници и оперативни предизвикателства. Масовите информационни кампании сред пътниците и превозвачите, тестването и мерките за гъвкавост, както и обучението на персонала и осигуряването на ресурси трябва да гарантират готовност за новите инструменти.

*Регулаторно сътрудничество и стандарти*

5.12. Тъй като СТС позволява до голяма степен търговия без тарифи между ЕС и Обединеното кралство, засиленото сътрудничество в областта на нетарифните бариери е най-голямата възможност за подобряване на двустранните търговски отношения. Докато ЕС и Обединеното кралство се стремят да изпълняват собствените си регулаторни програми, различията могат да породят заплаха за свободния поток на стоки и услуги. Затова регулаторното сътрудничество е от съществено значение за избягване на непредвидени последици.

5.13. Различия: Различията между регулаторните стандарти доведоха до повишени разходи за съответствие за предприятията, по-специално в сектори като химическата и фармацевтичната промишленост.

5.14. Равнопоставени условия на конкуренция: В СТС са включени разпоредби за предотвратяване на нелоялните конкурентни предимства посредством гарантиране, че и двете страни поддържат общи стандарти в области като трудовите права и опазването на околната среда. От съществено значение е тези разпоредби да се спазват и прилагат, тъй като СТС изисква да се запази равнището на защита, което беше в сила към момента, в който Обединеното кралство се оттегли от ЕС.

5.15. Права на потребителите: В СТС се насърчава сътрудничеството по редица теми, но не и по отношение на правоприлагането в областта на правата на потребителите, което следва да бъде включено в прегледа. Необходимо е пълно привеждане в действие на разпоредбите в СТС относно техническите бариери пред търговията и даване на възможност на органите за надзор на пазара да защитават потребителите съвместно.

*Санитарни и фитосанитарни мерки*

5.16. Увеличени проверки и сертифициране: сега ЕС счита Обединеното кралство за трета държава, поради което се изискват санитарни и фитосанитарни проверки на селскостопанските и хранително-вкусовите продукти, за да се смекчат рисковете за биосигурността. Тази промяна доведе до допълнителна документация и проверки, предизвикващи забавяния и увеличени разходи за износителите. ЕИСК приветства споразумението от срещата на високо равнище между ЕС и Обединеното кралство за договаряне на споразумение в областта на хранително-вкусовата промишленост, насочено към значително намаляване на сертификатите и контрола, свързани със санитарните и фитосанитарните въпроси, за движението на животни, животински продукти, растения и растителни продукти, и насърчава бързото сключване на споразумението. Спазването на принципа на предпазливост продължава да бъде основна ценност на ЕС и това е отразено в изискването на споразумението за своевременно динамично привеждане на разпоредбите на Обединеното кралство в съответствие с правилата на ЕС.

5.17. Недостиг на ветеринарни служители: Увеличаването на изискванията за санитарно и фитосанитарно сертифициране повиши търсенето на ветеринарни лекари. Доколко обаче Обединеното кралство може да удовлетвори това търсене е неясно отчасти поради липсата на взаимно признаване на ветеринарните квалификации. Това възпрепятства търговските потоци от ЕС към Обединеното кралство и значително забавя доставките на пратките от ЕС в Обединеното кралство.

5.18. Агрохранителни стандарти: стандартите в ЕС и Обединеното кралство относно консумацията на храни са много сходни. При взаимоотношенията си с трети търговски партньори ЕС и Обединеното кралство следва да избягват всякакъв риск от компрометиране на взаимните стандарти и принципи, както са заложени в СТС.

*Права на работниците*

5.19. При прегледа на СТС трябва да продължат да се предоставят добри условия за работниците и от двете страни.

5.20. ЕИСК приветства въвеждането на Законопроекта за трудовите права в Обединеното кралство, в който се отстояват взаимни високи стандарти. Необходими са обаче пояснения за статута на предложенията за такси за трудовия съд, промените в правата за колективни консултации (гарантирането на правата на работниците и служителите при прехвърляне на предприятия), заплащането на годишен отпуск в почасовата или дневната надница на работниците и записването на работното време.

5.21. Хиляди работници в Обединеното кралство рискуват да изгубят или са изгубили достъп до транснационална информация и консултации, на които имаха достъп в много случаи в продължение на повече от 20 години. Няма правно задължение за запазване на представители на Обединеното кралство в ЕРС, но при прегледа на СТС трябва спешно да се разгледат практическите последици. Присъствието на работниците зависи от добрата воля на ръководството и въпросите, които имат въздействие върху Обединеното кралство и някоя държава членка, вече не се считат за транснационални, като не се предвижда споделяне на информация или консултации. Няма гаранция, че дейностите в Обединеното кралство ще бъдат в обхвата на бъдещите ЕРС. Предвид горепосоченото отрицателно въздействие върху ЕРС, ЕИСК настоява да бъдат потърсени начини за улесняване на участието на работници от Обединеното кралство в тези съвети, за да се укрепи социалният диалог.

5.22. ЕИСК подчертава също така колко е важно да се предотврати смущаване на живота на работниците около Кампо де Гибралтар и да се гарантира, че са защитени правата на работниците както от ЕС, така и от Обединеното кралство.

*Възможности за всички*

5.23. Прекратяването на свободното движение затрудни служебните пътувания, пригодността за заетост на работниците и обмена между изследователи, студенти и младежи.

5.24. Временни назначения: новите правила засягат сектори, които разчитат на краткосрочна мобилност, и възпрепятстват способността на гражданите на ЕС, с изключение на ирландските граждани, да работят и пребивават в Обединеното кралство.

5.25. Професионални възможности: Обединеното кралство вече се присъедини повторно към програмите „Хоризонт“ и „Коперник“. Съществуват силни аргументи за повторното присъединяване на Обединеното кралство и към „Еразъм+“, програмата, която подпомага професионалното обучение и чиракуването. Чиракуването трябва да отговаря на специални критерии за качество с достойни условия. Настоятелно призоваваме за нови възможности за работници, изследователи, студенти и чираци, за да се подобри пригодността им за заетост.

5.26. Младежки обмени: от съществено значение е създаваните от „Еразъм+“ възможности да са от полза за младите хора и работници, а не само за определени сектори. ЕИСК призовава за постепенно премахване на бариерите за младите работници, за да могат да използват нови възможности.

5.27. Недискриминация: Малък е броят на разпоредбите в СТС, включително тези за координация на системите за социална сигурност, които вземат предвид тревогите на хората с увреждания. Лице с допълнителни нужди определено не може да се движи и пътува без гарантирана помощ. Съществува необходимост от изследване на оперативната съвместимост на системите на ЕС и на Обединеното кралство за взаимно признаване на статута на лице с увреждане.

*Регулаторни различия*

5.28. Между ЕС и Обединеното кралство ще има неизбежни законодателни различия поради инерция или законодателни действия от всяка от страните. Вследствие на това Европейската комисия следва да създаде звено за оценка на различията, на което да бъдат възложени специални задачи за наблюдение на различията в сътрудничество с всички заинтересовани страни.

5.29. Достъп до актуализирана регулаторна информация, по-ясни насоки и пряк контакт с митническите органи: споделен портал, на който по-специално МСП и в двете юрисдикции да могат да виждат предлаганите съвети, като това ще бъде от полза и за изграждане на сътрудничество, общуване и доверие.

5.30. Стандарти за хуманно отношение към животните: Като единомислещи партньори ЕС и Обединеното кралство имат уникална възможност да си сътрудничат в областта на хуманното отношение към животните и здравето на растенията и да допринасят за борбата със споделените предизвикателства, като повишаването на антимикробната резистентност, разпространението на зоонози и загубата на биологично разнообразие.

5.31. Въпреки че в СТС се признава връзката между хуманното отношение към животните и устойчивото производство на храни, в регулаторните подходи се появиха различия. ЕС приложи по-строги стандарти в области като пестицидите, докато Обединеното кралство въведе по-високи стандарти за хуманно отношение към животните. Тази разлика усложнява постигането на съответствие за предприятията, които осъществяват дейност и на двата пазара.

5.32. Изпитвания на химикали: Отсъствието на взаимно признаване на данните от изпитвания на химикали може да доведе до дублиране на усилията, при което се увеличават разходите и потенциално се стига до повече изпитвания върху животни в Обединеното кралство.

*Северна Ирландия*

5.33. Вследствие на Протокола бяха създадени уникални търговски условия и ангажиментът за недопускане на намаляване на правата, който трябва да продължи да се отстоява.

5.34. Целта на Рамката от Уиндзор от 2023 г., която прокара пътя за възстановяване на споделянето на властта в Северна Ирландия, беше да се преодолеят някои политически и икономически предизвикателства, но прилагането и ефективността на тази рамка остават спорни в някои части на общността.

Брюксел, 16 юли 2025 г.

*Председател*
*на Европейския икономически и социален комитет*
Oliver RÖPKE